

KATOLISEN KIRKON KATEKISMUS

KATOLISEN KIRKON KATEKISMUS

LIBRERIA EDITRICE VATICANA

Kansilehden logo on piirretty Domitillan katakombissa sijaitsevan, 200-luvulta peräisin olevan kristillisen hautakiven kuvan mukaan. Kristityt käyttivät tätä alkupe-
rältään oletettavasti pakanallista kuvaa paimenten elämästä symbolisoimaan sitä
lepoa ja autuutta, jonka kuolleet saavuttavat iankaikkisessa elämässä.

Tämä kuva viittaa myös siihen, mikä on luonteenomaista tälle katekismukselle:
Kristus, hyvä paimen, johtaa ja vartioi uskoviaan (lammas) auktoriteetillaan (pai-
mensauva), vetää heitä puoleensa harmonisella totuudella (huilu) ja antaa heidän
levätä ”elämän puun” varjossa, hänen ristinsä, joka avaa paratiisin portit.

*Libreria Editrice Vaticana omnia sibi vindicat iura. Sine eiusdem licentia scripto
data nemini liceat hunc Catechismum denuo imprimere aut in aliam linguam
vertere.*

Latinalainen teksti: Copyright 1997 – Libreria Editrice Vaticana,
Città del Vaticano.

Suomalainen teksti: Copyright 2005 – Katolinen tiedotuskeskus,
Pyhän Henrikin aukio 1, 00140 Helsinki, sekä Libreria Editrice Vaticana.

Toinen painos

ISBN 952-9627-37-0

Painopaikka: Bookwell Oy, Porvoo 2011

LYHENTEET

Vanha testamentti

1 Moos.	Ensimmäinen Mooseksen kirja (Genesis)
2 Moos.	Toinen Mooseksen kirja (Exodus)
3 Moos.	Kolmas Mooseksen kirja (Leviticus)
4 Moos.	Neljäs Mooseksen kirja (Numeri)
5 Moos.	Viides Mooseksen kirja (Deuteronomium)
Joos.	Joosuan kirja
Tuom.	Tuomarien kirja
1 Sam.	Ensimmäinen Samuelin kirja
2 Sam.	Toinen Samuelin kirja
1 Kun.	Ensimmäinen Kuninkaiden kirja
2 Kun.	Toinen Kuninkaiden kirja
1 Aik.	Ensimmäinen Aikakirja
2 Aik.	Toinen Aikakirja
Esr.	Esrän kirja
Neh.	Nehemian kirja
Tob.	Tobitin kirja
Jud.	Juditin kirja
Est.	Esterin kirja
2 Makk.	Toinen Makkabilaisten kirja
Job	Jobin kirja
Ps.	Psalmien kirja
Snl.	Sananlaskujen kirja
Saarn.	Saarnaajan kirja
Laul.	Laulujen laulu
Viis.	Viisauden kirja
Sir.	Sirakin kirja
Jes.	Jesajan kirja
Jer.	Jeremian kirja
Valit.	Valitusvirret
Bar.	Barukin kirja
Hes.	Hesekielin kirja
Dan.	Danielin kirja
Hoos.	Hoosean kirja
Joel	Joelin kirja
Aam.	Aamoksen kirja
Joon.	Joonan kirja
Miik.	Miikan kirja
Sef.	Sefanjan kirja
Sak.	Sakarjan kirja
Mal.	Malakian kirja

Uusi testamentti

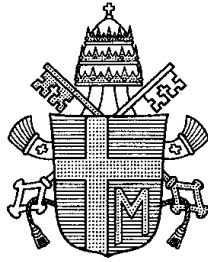
Matt.	Evankeliumi Matteuksen mukaan
Mark.	Evankeliumi Markuksen mukaan
Luuk.	Evankeliumi Luukkaan mukaan
Joh.	Evankeliumi Johanneksen mukaan
Apt.	Apostolien teot
Room.	Kirje roomalaisille

1 Kor.	Ensimmäinen kirje korinttilaisille
2 Kor.	Toinen kirje korinttilaisille
Gal.	Kirje galatalaisille
Ef.	Kirje efesolaisille
Fil.	Kirje filippiläisille
Kol.	Kirje kolossalaisille
1 Tess.	Ensimmäinen kirje tessalonikalaisille
2 Tess.	Toinen kirje tessalonikalaisille
1 Tim.	Ensimmäinen kirje Timoteukselle
2 Tim.	Toinen kirje Timoteukselle
Tit.	Kirje Titukselle
Filem.	Kirje Filemonille
Hepr.	Kirje heprealaisille
Jaak.	Jaakobin kirje
1 Piet.	Ensimmäinen Pietarin kirje
2 Piet.	Toinen Pietarin kirje
1 Joh.	Ensimmäinen Johanneksen kirje
2 Joh.	Toinen Johanneksen kirje
3 Joh.	Kolmas Johanneksen kirje
Juud.	Juudaksen kirje
Ilm.	Johanneksen ilmestys.

Muut lyhenteet

AAS	Acta Apostolicae Sedis
Act	Actio
Adh. ap.	Adhortatio apostolica
AHMA	Analecta hymnica Medii Aevi
BP	Biblioteca patristica
c	caput tai corpus
CA	Corpus apologetarum Christianorum saeculi secundi
cap	caput
CCEO	Codex Canonum Ecclesiarum Orientalium
CCG	Corpus Christianorum (Series Graeca)
CCL	Corpus Christianorum (Series Latina)
CIC	Codex Iuris Canonici
COD	Conciliorum Oecumenicorum Decreta
CSEL	Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum
DS	H. Denzinger – A. Schönmetzer, Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum
ed.	editio
Ed. Leon.	Sancti Thomae Aquinatis Doctoris Angelici Opera omnia iussu impensaue Leonis XIII P.M. edita

Funk	F.X. Funk, Patres apostolici, 2a ed.	PL	Patrologia latina (J.P. Migne)
GCS	Die griechischen christlichen Schriftsteller	PLS	Patrologia latina. Supplementum
ks.	katso	PTS	Patristische Texte und Studien
kirk.kok.	kirkolliskokous	q	questio
MGH	Monumenta Germaniae historica	SC	Sources chrétiennes
MHSI	Monumenta historica Societatis Iesu	Sess	Sessio
p	pagina	SPM	Stromata patristica et medievalia
PG	Patrologia graeca (J.P. Migne)	TD	Textes et documents
		TPL	Textus patristici et liturgici
		v	volumen

APOSTOLINEN KIRJE LAETAMUR MAGNOPERE

(Iloitsemme suuresti)

**jolla hyväksytään ja julkaistaan
Katolisen kirkon katekismuksen
normatiivinen latinalainen laitos**

Kunnioitetuille veljillemme kardinaaleille, patriarkoille, arkkipiispoille, piispoille, papeille, diakoneille ja koko Jumalan kansalle

JOHANNES PAAVALI, PIISPA

JUMALAN PALVELIJAIN PALVELIJA
ASIAN AINAISEKSI MUISTAMISEKSI

Iloitsemme suuresti saattaessamme julkisuuteen Katolisen kirkon katekismuksen latinalaisen laitoksen, jonka hyväksymme ja julkaisemme tällä apostolisella kirjeellä ja josta tulee katekismuksen normatiivinen tekstimuoto. Tämä tapahtuu lähes viisi vuotta sen jälkeen, kun apostolinen konstitutio Fidei depositum (Uskon talletus) julkaistiin lokakuun 11. päivänä 1992. Se toi julki katekismuksen ensimmäisen tekstimuodon, joka oli tehty ranskaksi kolmekymmentä vuotta Vatikaanin II kirkolliskokouksen alkamisen jälkeen.

Me kaikki iloitsemme voidessamme todeta, miten kiinnostuneesti katekismus on näinä vuosina yleisesti otettu vastaan ja kuinka laajalle se on levinnyt erityisesti niissä paikalliskirkoissa, jotka ovat tehneet käännöksen omalle kielelleen, jotta katekismus olisi eri kieliryhmien käytettävissä. Tämä vahvistaa sen, kuinka suotuisa oli vuoden 1985 ylimääräisen piispankokouksen meille

esittämä pyyntö, että laadittaisiin katekismus tai yleisteos, joka käsittäisi koko katolisen uskonopin ja moraaliopetuksen.

Se katekismus, jonka laati vuonna 1986 asetettu erityinen kardinaalien ja piispojen muodostama toimikunta, hyväksyttiin ja julkaistiin antamallamme edellä mainitulla apostolisella konstituutiolla. Se jää myös kokonaisuudessaan voimaan ja on edelleen täysin käyttökelpoinen ja saa lopullisen muotonsa tässä latinaksi julkaistussa laitoksessa.

Tämän laitoksen on saattanut valmiiksi Apostolisen istuimen virkamiehistä koostunut toimikunta, jonka perustimme tätä tehtävää varten. Tämä toimikunta, jonka puheenjohtajaksi valitsimme kunnioitetun veljemme kardinaali Joseph Ratzingerin, on nähnyt vaivaa suorittaakseen sille annettun tehtävän ottamalla ennen kaikkea huomioon ne monet korjausehdotukset, joita katekismukseen on näiden vuosien kuluessa tullut kirkon eri yhteisöiltä.

Tästä seikasta, että niin monia ehdotuksia on lähetetty katekismusta täydentämään, voimme täysin ymmärtää, että se on herättänyt kaikkialla maailmassa aivan ainutlaatuista kiinnostusta, myös ei-kristityissä piireissä. Tämä vahvistaa sen, että katekismuksen on todellakin tarkoitus olla katolisen opin kattava ja täysi esitys, josta kuka tahansa voi oppia tuntemaan, mitä katolinen kirkko tunnustaa ja viettää, miten se elää ja kuinka se rukoilee päivittäisessä elämässään. Samalla tulee ilmeiseksi innokas pyrkimys rakentaa katekismuksen osat niin, että kristillinen usko, jonka tärkeimmät ja välttämättömät perusteet siinä on kiteytetty, voidaan esittää soveliaimmalla mahdollisella tavalla aikamme ihmisille. Niinpä tällä kirkon monilukuisten jäsenten yhteisellä avulla saavutetaan taas kerran se, minkä lausuimme apostolisessa konstituutiossa *Fidei depositum*: "...näin monien äänien samansuuntaisuus ilmaisee todesti sen, mitä voimme kutsua uskon 'yhteissoinniksi'" (nro 2).

Myös näistä syistä toimikunta harkitsi esille tuotuja käsityksiä vakavasti, varusti ne huolellisesti huomautuksilla ja jätti loppupäätelmänsä meidän hyväksyttäväksemme. Sikäli kuin nämä päätelmät auttavat katekismuksen perusteluja ilmaisemaan paremmin katolisen uskon aarretta tai edistävät tämän uskon joidenkin totuuksien muotoilua aikamme katekeettiseen opetukseen paremmin sopivalla tavalla, me olemme ne hyväksyneet ja ne on siten sisällytetty tähän latinankieliseen normatiiviseen laitokseen. Tämä latinalainen laitos luonnollisesti toistaa opin esityksessään uskollisesti sitä tekstiä, jonka annoimme virallisesti kirkolle ja ihmisten maailmalle joulukuussa 1992. Normatiivinen latinalainen laitos, joka tänään julkaistaan, saattaa kokonaan päätökseen koko vuonna 1986 aloitetun katekismuksen laatimistyön ja täyttää onnellisesti ylimääräisen piispainsynodin ilmaiseman pyynnön. Kirkolla on nyt käytettävissään yhdestä ja pysyvästä apostolisesta uskostaan tämä suuren arvovallan omaava esitys, joka tulee "lailliseksi ja päteväksi välineeksi kirkolle" ja "varmaksi ohjeeksi uskon opetukselle" sekä "varmaksi ja aidoksi perustekstiksi" (*Fidei depositum*, nro 4) paikallisten katekismusten laatimiseen.

Tästä ehjistä ja hyvin kokoonpannusta katolisen uskon ja opin esityksestä katekeettinen opetus löytää täysin varman tavan esittää uusin innoin kristilli-

sen sanoman kokonaan ja joka osaltaan aikamme ihmisille. Tästä teoksesta löytää jokainen uskon opettaja luotettavan avun voidakseen välittää paikalliskirkossa ainoaa ja pysyvää uskon aarretta, samalla kun hän pyrkii Pyhän Hengen avulla liittämään kristillisen salaisuuden ihmeellisen ykseyden niiden ihmisten moniin tarpeisiin ja elämisen ehtoihin, joille sanoma on tarkoitettu. Koko katekeettinen into Jumalan kansan keskuudessa kokee uuden ja laajan herätteen, jos työssä voidaan käyttää ja oikein arvostaa tätä kirkolliskokouksen jälkeistä katekismusta.

Tällä näyttää olevan vielä suurempi merkitys nyt, kun kolmas vuosituhat lähestyy. Tarvitaan nimittäin erityistä evankelioimisponnistelua, jotta kaikki voisivat oppia tuntemaan ja ottamaan vastaan evankeliumin sanoman ja niin saavuttaa ”Kristuksen täyteyttä vastaavan kypsyyden” (Ef. 4:13)

Kehotamme siis lujasti kunnioitettuja veljiämme piispan virassa, joille Katolisen kirkon katekismus erityisesti uskotaan, käyttämään hyödyksi tämän tilaisuuden, kun normatiivinen laitos julkaistaan, ja tarmokkaasti pitämään huolta siitä, että sitä levitetään laajalle. Heidän tulee toimia sen hyväksi, että se halukkaasti otetaan vastaan niin kuin lahja, joka annetaan heille uskotuille yhteisöille. Siten ne voivat löytää uudestaan uskon ehtymättömät aarteet

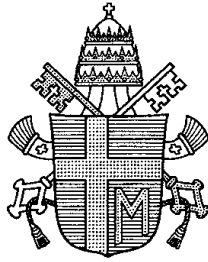
Näkööt kaikki, missä asemassa he Jumalan kansassa ovatkin, yksimielisesti vaivaa toisiaan täydentäen tämän katekismuksen tuntemisessa; ottakoot kaikki sen vastaan, ja saavuttakoon se kaikki maan ääret uskon yksimielisyydessä, jonka lähde ja alkuperä on Jumalan Kolmiykyseys.

Me omistamme tämän toivomuksen Kristuksen äidille, Marialle, jonka ruumiineen ja sieluineen taivaaseenottamista me tänään vietämme. Täytyyköön se kaikkien ihmisten hengelliseksi hyväksi.

Castelgandolfossa elokuun 15. päivänä 1997 paaviutemme yhdeksäntenätoista vuotena.

Joannes Paulus II

APOSTOLINEN KONSTITUUTIO FIDEI DEPOSITUM

(Uskon talletus)

**Vatikaanin II kirkolliskokouksen aloitteesta laaditun
”Katolisen kirkon katekismuksen”
julkaisemisesta**

Kunnioitettaville veljille kardinaaleille, arkkipiispoille ja piispoille, papeille ja diakoneille ja kaikille Jumalan kansan jäsenille

JOHANNES PAAVALI, PIISPA

JUMALAN PALVELIJAIN PALVELIJA
ASIAN AINAISEKSI MUISTAMISEKSI

Herra on uskonut kirkkonsa tehtäväksi varjella uskon aarretta. Kirkko on täyttänyt saamansa tehtävän kaikkina aikoina ja täyttää sitä edelleen. Vatikaanin II kirkolliskokous, jonka autuaasti muistettava edeltäjäni Johannes XXIII julisti avatuksi kolmekymmentä vuotta sitten, asetti päämääräkseen ja piti toivomuksenaan selkeyttää kirkon apostolista ja pastoraalista lähetystehtävää, saada evankeliumin totuuden loistamaan kirkaampana ja ohjata siten kaikki ihmiset etsimään ja ottamaan vastaan Kristuksen rakkauden, joka ylittää kaiken ymmärryksen (Ef. 3:19).

Paavi Johannes XXIII oli määrittänyt konsiilin päätehtäväksi paneutua entistä huolellisemmin kristillisen opin kallisarvoisen aarteen varjelemiseen ja sen entistä selkeämpään esittämiseen, jotta uskovat ja kaikki hyvää tahtovat ihmiset voisivat omaksua sen helpommin. Siksi kirkolliskokouksen ei kuulunut ensi sijassa tuomita ajassa esiintyviä erheitä, vaan tuoda tyynesti ja

selkeästi julki uskonopin voima ja kauneus. Paavi sanoi: ”Tämän kirkolliskokouksen valon valaisemana kirkko on kasvava uusiin hengellisiin rikkauksiin, saavuttava uusia voimavaroja ja katsova pelotta tulevaisuuteen. Meidän velvollisuutemme on omistautua alttiisti ja pelkäämättä tehtävälle, jota aikamme vaatii, kulkeaksemme siten eteenpäin tietä, jota kirkko on kulkenut jo lähes kaksituhatta vuotta.”¹

Jumalan avulla konsiilin isät saivatkin nelivuotisen työskentelynsä aikana työstettyä huomattavan määrän oppilausemia ja pastoraalisia suuntaviitoja koko kirkkoa varten. Sekä paimenet että uskovat saavat niistä opastusta siihen ”ajatustavan, toiminnan, tapojen ja moraalisen voiman, ilon ja toivon uudistumiseen, johon konsiili pyrki”.²

Kirkolliskokous ei ole päätyttyäänkään lakannut vaikuttamasta innostavasti kirkon elämään. Vuonna 1985 saatoin todeta:

”Vatikaanin II kirkolliskokous, jossa sain erityisestä armosta olla jäsenenä ja jonka kulkuun sain aktiivisesti osallistua, on ollut aina mutta varsinkin näinä paaviuteni vuosina koko pastoraalisen työni kiinnekohta. Olen ponnistellut tietoisesti soveltaakseni sen antamia ohjeita konkreettisesti ja huolellisesti kokonaiskirkkoon ja jokaiseen osakirkkoon. Tälle lähteelle meidän on palattava yhä uudelleen.”³

Tässä hengessä kutsuin kokoon ylimääräisen piispainsynodin 25. päivänä tammikuuta 1985 kirkolliskokouksen päättymisen 20-vuotispäivän johdosta. Kokoontumisen tarkoituksena oli arvioida Vatikaanin II kirkolliskokouksen armovaikutuksia ja hengellisiä hedelmiä ja syventyä sen opetukseen, jotta sitä voitaisiin noudattaa entistä paremmin ja jotta se opittaisiin tuntemaan paremmin ja jotta sitä sovellettaisiin paremmin.

Synodin isät totesivat tuolloin: ”Toivomme hyvin yksimielisinä koko katolista uskonoppia ja moraalioppia käsittelevää katekismusta tai yleisesitystä kiinnekohdaksi katekismuksille ja yleisesityksille, joita tulisi laatia eri puolilla kirkkoa. Esityksen tulee pitäytyä Raamattuun ja liturgiaan, tarjota oikea oppi ja soveltua samalla tämän päivän elämään.”⁴ Synodin päätyttyä otin toivomuksen omakseni, koska se mielestäni ”vastasi täysin kokonaiskirkon ja osakirkkojen todellista tarvetta”.⁵

Emmekö tänään kiittäisi Herraa täydestä sydämestämme, kun voimme luovuttaa koko kirkon käyttöön *Katolisen kirkon katekismuksen* kiinnekohdaksi katekeesille, joka näin voi ammentaa uudistusta uskon elävistä lähteistä!

¹ Johannes XXIII, puhe Vatikaanin II ekumeenisen kirkolliskokouksen avaamiseksi 11. lokak. 1962: AAS 54 (1962), s. 788–791.

² Paavali VI, puhe Vatikaanin II ekumeenisen kirkolliskokouksen päätökseksi 8. jouluk. 1965: AAS 58 (1966), s. 7–8.

³ Johannes Paavali II, puhe 25. tammik. 1985: Osservatore Romano 27. tammik. 1985.

⁴ Ylimääräisen piispainsynodin 1985 päätösasiakirja, II B 4: Enchiridion Vaticanum, vol. 9, s. 1785, n. 1797.

⁵ Johannes Paavali II, puhe ylimääräisen piispainsynodin 1985 päätökseksi 7. jouluk. 1985, nro 6: AAS 78 (1986), s. 435.

Nyt kun liturgia on uudistettu ja läntisen kirkon kanoninen laki ja idän katolisten kirkkojen säädökset uudistettu ja vahvistettu, tämä katekismus tulee vaikuttamaan voimakkaasti koko kirkollisen elämän uudistumiseen, niin kuin Vatikaanin II kirkolliskokous toivoi ja johon se puolestaan jo ryhtyi.

Katolisen kirkon katekismus on hyvin laaja-alaisen yhteistyön tulos. Sen laatimiseen tarvittiin kuusi vuotta kestänyt perusteellinen työ omantunnon-tarkan avoimuuden ja antaumuksellisen innostuksen hengessä.

Vuonna 1986 annoin kahdentoista kardinaalin ja piispan muodostamalle toimikunnalle kardinaali Joseph Ratzingerin puheenjohtolla tehtäväksi laatia luonnoksen synodin isien toivomasta katekismuksesta. Toimitusvaliokunta, johon kuului seitsemän hiippakuntapiispaa sekä teologian ja katekeesin asiantuntijoita, on tukenut toimikuntaa sen työssä.

Toimikunta sai tehtäväkseen ohjata ja valvoa töiden kulkua. Se on seurannut tarkkaavaisesti toimitustyön edistymistä yhdeksän uudelleenmuokkaamisvaiheen ajan. Toimitusvaliokunta puolestaan otti vastuulleen tekstin kirjoittamisen ja toimikunnan vaatimien muutosten työstämisen sekä lukuisien teologiien, eksegeettien ja katekeettien ja ennen kaikkea koko kirkon piispojen tekstin parantamiseksi tekemien huomautusten tarkistamisen. Valiokunnassa tapahtui hedelmällistä ja rikastuttavaa ajatustenvaihtoa, joka takasi sen, että tekstistä tuli ehjä ja yhtenäinen.

Luonnosta käsiteltiin sittemmin laajasti katolisten piispojen, piispainkokousten tai synodien ja teologisten ja katekeettisten instituuttien neuvotteluissa. Kokonaisuutena piispat ottivat luonnoksen sangen suopeasti vastaan. Syystä voidaankin todeta, että tämä katekismus on katolisen kirkon koko episkopaatin yhteistyön tulos. Piispat ovat vastanneet avarasydämisesti kutsuuni ja kantaneet omalta osaltaan vastuuta aloitteesta, joka koskee välittömästi kirkon elämää. Heidän vastauksensa herättää minussa syvää iloa, koska näin monien äänien samansuuntaisuus ilmaisee todesti sen, mitä voimme kutsua uskon ”yhteissoinniksi”. Tämän katekismuksen julkaiseminen heijastaa siten episkopaatin kollegiaalista luonnetta, se todistaa kirkon katolisuudesta.

Katekismuksen täytyy esittää Raamatun, kirkon elävän tradition ja aidon opetusviran oppi sekä isien, kirkon pyhien miesten ja naisten hengellinen perintö uskollisesti ja ehjänä kokonaisuutena, jotta kristinuskon salaisuus opitaisiin tuntemaan paremmin ja jotta Jumalan kansan usko virkoaisi uuteen elämään. Katekismuksessa täytyy ottaa huomioon opin kehittyminen, jonka Pyhä Henki on aikojen kuluessa vaikuttanut. Sen tulee myös valaista uskon valolla niitä uusia tilanteita ja ongelmia, joita ei ole esiintynyt aikaisemmin.

Katekismus sisältää siis uutta ja vanhaa (vert. Matt. 13:52), koska usko on aina sama ja kuitenkin myös aina uuden valon lähde.

Vastatakseen tähän kaksitahoiseen tarpeeseen *Katolisen kirkon katekismus* noudattaa toisaalta ”vanhaa”, perittyä järjestystä, jota jo Pius V:n katekismus noudatti jakamalla aineiston neljään osaan. Ne ovat *uskontunnustus (credo)*; *pyhä liturgia*, jossa sakramentit ovat ensi sijalla; *kristillinen elämä*, joka esitetään käskyistä lähtien; lopuksi *kristillinen rukous*. Samalla sisältö

esitetään usein ”uudella” tavalla, jotta kristityt voisivat antaa vastauksia oman aikamme kysymyksiin.

Nämä neljä osaa ovat sidoksissa toisiinsa. Uskon kohde on kristinuskon salaisuus (ensimmäinen osa); sitä vietetään ja siihen osallistutaan liturgisissa tapahtumissa (toinen osa); salaisuus on läsnä Jumalan lasten elämässä ja valaisee ja tukee heitä heidän toimissaan (kolmas osa); sille perustuu rukouksemme, jonka ensisijainen ilmaus on ”Isä meidän” -rukous, ja se on pyyntörukouksemme, ylistyksemme ja esirukouksemme sisältö (neljäs osa).

Liturgia itse on rukousta, ja siksi uskon tunnustamisella on jumalanpalveluksessa oma, sille kuuluva sija. Armo, sakramenttien hedelmä, on kristillisen elämän ehdoton edellytys, samoin kuin osallistuminenkin kirkon liturgiaan edellyttää uskoa. Mutta ellei usko ilmene teoissa, se on kuollut (vert. Jaak. 2:14–16) eikä se kannata mitään hedelmää ikuiseen elämään.

Lukiessamme *Katolisen kirkon katekismusta* saatamme käsittää Jumalan pelastussuunnitelman ihmeellisen kokonaisuuden samoin kuin myös Jeesuksen Kristuksen, Jumalan ainosyntyisen Pojan keskeisen aseman. Isä hänet lähetti, hän tuli ihmiseksi autuaan Neitsyt Marian kohdussa Pyhän Hengen vaikutuksesta ollakseen Lunastajamme. Kuolleena ja ylösnousseena hän on aina läsnä kirkossaan, erityisesti sakramenteissa. Hän on uskon lähde, kristillisen elämän esikuva ja rukouksemme opettaja.

Katolisen kirkon katekismus, jonka olen hyväksynyt 25. päivänä kesäkuuta 1992 ja jonka apostolisen virkani perusteella määrään julkaistavaksi, esittää kirkon uskon ja katolisen opin sellaisena kuin pyhä Raamattu, apostolinen traditio ja kirkon opetusvirka siitä todistavat ja sitä valaisevat. Totean sen päteväksi ja lailliseksi välineeksi kirkon palvelukseen sekä varmaksi ohjeeksi uskonelämälle. Palvelkoon se sitä uudistusta, johon Pyhä Henki lakkaamatta kutsuu Jumalan kirkkoa, Kristuksen ruumista, pyhiinvaeltajaa tiellä valtakunnan katoamattomaan valoon.

Katolisen kirkon katekismuksen hyväksyminen ja julkaiseminen merkitsee palvelusta, jonka Pietarin seuraaja haluaa tehdä pyhälle katoliselle kirkolle ja kaikille osakirkoille, jotka ovat rauhassa ja yhteydessä Rooman Apostolisen istuimen kanssa, nimittäin tukea ja lujittaa kaikkien Herran opetuslasten uskoa (vert. Luuk. 22:32) ja vahvistaa ykseyden siteitä yhteisessä apostolisessa uskossa.

Siksi pyydän kirkon paimenia ja uskovia ottamaan tämän katekismuksen vastaan yhteyden hengessä ja käyttämään sitä tunnollisesti, kun he täyttävät tehtävänsä julistaa evankeliumia ja kutsua evankeliumin mukaiseen elämään. Tämä katekismus luovutetaan heille varmaksi ja aidoksi perustekstiksi katolista oppia esitettäessä ja varsinkin paikallisia katekismuksia laadittaessa. Se tarjotaan samoin kaikille uskoille, jotka haluaisivat syventää tietoaan pelastuksen tyhjiin ammentamattomista rikkauksista (vert. Ef. 3:8). Edelleen se haluaa tukea ekumeenisiä ponnistuksia, joilla pyritään täyttämään pyhä toivomus kaikkien kristittyjen ykseydestä, esittämällä tarkasti katolisen uskon sisällön ja sopusointuisen yhtenäisyyden. *Katolisen kirkon katekismusta* tarjotaan lopuksi jokaiselle ihmiselle, joka kysyy toivomme

perustaa (vert. 1 Piet. 3:15) ja haluaisi oppia tietämään, mitä katolinen kirkko uskoo.

Tätä katekismusta ei ole tarkoitettu korvaamaan kirkollisten auktoriteettien, piispojen ja piispainkokousten laillisesti hyväksytyjä alueellisia katekismuksia, varsinkaan silloin, kun ne ovat saaneet Apostolisen istuimen hyväksymisen. Tämän katekismuksen tarkoituksena on rohkaista ja tukea alueellisten katekismusten laatimista, jotta ne ottaisivat huomioon erilaiset tilanteet ja kulttuurit, mutta pysyisivät samalla luotettavasti uskon ykseydessä ja uskollisina katoliselle opille.

Päätökseksi tälle konstituutiolle, joka esittelee *Katolisen kirkon katekismuksen*, pyydän autuasta Neitsyt Mariaa, ihmiseksi tulleen Sanan äitiä ja kirkon äitiä, tukemaan voimakkaalla esirukouksellaan koko kirkon katekeettista palvelutehtävää tässä ajassa, jossa kirkko on kutsuttu uusiin ponnistuksiin evankelioimistyössä. Tosi uskon valo vapauttakoon ihmiskunnan tietämättömyydestä ja synnin orjuudesta ja johtakoon sen siihen ainoaan vapauteen, joka on nimensä arvoista (vert. Joh. 8:32): Jeesuksessa Kristuksessa vapautettuun elämään Pyhän Hengen johdatuksessa sekä täällä maan päällä että sitten taivasten valtakunnassa, kun saamme katsella Jumalaa kasvoista kasvoihin täydellisessä autuudessa (vert. 1 Kor. 13:12; 2 Kor. 5:6–8)!

Annettu 11. päivänä lokakuuta 1992, Vatikaanin II kirkolliskokouksen alkamisen 30. vuosipäivänä, paaviuteni neljäntenätoista vuotena.

Joannes Paulus P.P. II

JOHDANTO

”ISÄ... ikuinen elämä on sitä, että he tuntevat sinut, ainoan todellisen Jumalan, ja hänet, jonka olet lähettänyt, Jeesuksen Kristuksen” (Joh. 17:3). Jumala, Pelastajamme, ”tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden” (1 Tim. 2:3–4). ”Mitään muuta nimeä, joka meidät pelastaisi, ei ole ihmisille annettu koko taivaankannen alla” (Apt. 4:12) kuin nimi JEESUS.

I Ihmisen elämä – tuntee Jumala ja rakastaa häntä

1. Jumala on itsessään rajattoman täydellinen ja onnellinen. Pelkästä hyvydestä tekemällään päätöksellä hän on luonut vapaasta tahdostaan ihmisen, jotta tällä olisi osallisuus hänen autuaaseen elämäänsä. Sen vuoksi hän lähestyy aina ja kaikkialla ihmisiä. Hän kutsuu ihmistä ja auttaa tätä etsimään häntä, tuntemaan hänet ja rakastamaan häntä koko voimallaan. Hän kutsuu kaikkia synnin toisistaan erottamia ihmisiä perheensä yhteyteen, kirkkoonsa. Hän tekee sen Poikansa kautta, jonka hän lähetti Lunastajaksi ja Pelastajaksi, kun aika oli täyttynyt. Pojassaan ja Poikansa kautta Jumala kutsuu ihmiset lapsikseen Pyhässä Hengessä ja siis myös perimään hänen autuaan elämänsä.

2. Jotta tämä kutsu kuuluisi maailmassa, Kristus lähetti valitsemansa apostolit ja antoi heidän tehtäväkseen julistaa evankeliumin: ”Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettamalla heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskennyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kansanne joka päivä maailman loppuun asti” (vrt. Matt. 28:19–20). Saamansa lähetystehtävän voimalla ”opetuslapset lähtivät matkaan ja saarnasivat kaikkialla. Herra toimi heidän kanssaan ja vahvisti sanan tunnusmerkeillä” (Mark. 16:20).

3. Kristuksen rakkaus pakotti sen, joka otti Jumalan avulla Kristuksen kutsun vastaan ja vastasi siihen vapaaehtoisesti, julistamaan ilosanomaa kaikkialla maailmassa. Apostolien seuraajat säilyttivät uskollisesti heiltä saamansa kallisarvoisen perinnön. Jokainen Kristukseen uskova on saanut kutsun välittää sitä eteenpäin sukupolvelta toiselle julistamalla uskoa, elämällä siinä veljien yhteydessä ja viettämällä sitä liturgiassa ja rukouksessa.¹

¹ vrt. Apt. 2:42.

II Uskon välittäminen eteenpäin – katekeesi

4. Kirkko ponnistelee täyttääkseen saamansa tehtävän ja tehdäkseen ihmiset Kristuksen opetuslapsiksi. Kirkko haluaa auttaa heitä uskomaan, että Jeesus on Jumalan Poika, jotta heillä olisi uskon kautta elämä hänen nimessään. Kirkko pyrkii kasvattamaan heitä uskossa saatuun elämään antamalla opetusta ja rakentamalla siten Kristuksen ruumista.² Kaikkea tätä työtä alettiin jo varhain kutsua *katekeesiksi*.

5. Katekeesi on ”lasten, nuorten ja aikuisten *kasvattamista uskoon*. Lähinnä opetetaan kristillistä oppia, yleensä orgaanisesti ja systemaattisesti edeten, jotta oppilaat oppisivat tuntemaan kristillisen elämän koko täyteen.”³

6. Katekeesilla on läheinen yhteys – kuitenkin niihin samaistumatta – useihin kirkon pastoraalisen tehtävän aineksiin, joilla on osittain katekeettinen ulottuvuus ja jotka ovat valmistusta katekeesiin tai seuraavat siitä. Niitä ovat evankeliumin ensimmäinen julistaminen eli lähetyssaarna uskon herättämiseksi, uskomisen perusteiden tutkiminen, kristillisestä elämästä saatu kokemus, sakramenttien vietto, kasvaminen kirkon yhteisöön sekä apostolinen ja missionaarinen todistus.

7. ”Katekeesi liittyy läheisesti kirkon koko elämään. Ei ainoastaan kirkon maantieteellinen laajentuminen ja lukumääräinen kasvu vaan myös ja ennen kaikkea sen sisäinen kasvu ja mukautuminen Jumalan pelastussuunnitelmaan ovat aivan olennaisesti riippuvaisia katekeesista.”⁴

8. Ajanjaksot, joina kirkossa on tapahtunut uudistumista, ovat olleet myös katekeesin kukoistuskautia. Niinpä kirkkoisien suurena ajanjaksona pyhät piispat omistivat suuren osan sielunhoitotyöstään katekeesille. Näin tekivät pyhä Kyrillos Jerusalemilainen ja pyhä Johannes Khrysostomos, pyhä Ambrosius ja pyhä Augustinus ja monet muut isät, joiden katekeettinen työ pysyy meille jatkuvasti esimerkkinä.

9. Katekeesin palvelutehtävä ammentaa aina uutta voimaa kirkolliskokouksista. Trenton kirkolliskokous on tästä erinomainen esimerkki. Se antoi konstituutioissaan ja dekreeteissään katekeesille ensisijaisen aseman. Kirkolliskokouksen toimeksiannosta syntyi myös *Roomalainen katekismus (Catechismus Romanus)*, jota kutsutaan myös Trenton katekismukseksi ja joka on kristillisen opin yhteenvedona ensiarvoinen teos. Kirkolliskokouksen vaikutuksesta katekeesi järjestettiin kirkossa erinomaisesti; se puolestaan johti monilukuisien katekismusten julkaisemiseen pyhien piispojen ja teologien kuten pyhän Petrus Canisiuksen, pyhän Carlo Borromeon, pyhän Toribio de Mongrovejon ja pyhän Roberto Bellarminon toimesta.

10. Ei siis ole syytä ihmetellä, että kirkon katekeesi on uudestaan vetänyt huomiota puoleensa Vatikaanin II kirkolliskokouksen jälkeisenä aikana. Paavi Paavali VI kutsuikin kirkolliskokousta aikamme suureksi katekismukseksi. Kiinnostuksesta todistavat Yleiset katekeettiset ohjeet vuodelta 1971, evankelioimista (1974) ja katekeesia (1977) käsitelleet piis-

² vrt. Johannes Paavali II, apostolinen kehotus *Catechesi tradendae* 1; 2.

³ vrt. Johannes Paavali II, apostolinen kehotus *Catechesi tradendae*, 18.

⁴ sama, 13.

painsynodit sekä aihetta käsitelleet apostoliset kirjeet *Evangelii nuntiandi* (1975) ja *Catechesi tradendae* (1979). Ylimääräinen piispainsynodi vuonna 1985 kehotti laatimaan ”katekismuksen tai yleisesityksen, joka käsittäisi koko katolisen uskonopetuksen ja moraaliopetuksen” (päätöslausunto II B a 4). Paavi Johannes Paavali II otti piispainsynodin toivomuksen omakseen ja myönsi, että ”tämä toivomus vastaa kokonaiskirkon ja osakirkkojen aitoa tarvetta” (puhe 7. jouluk. 1985). Hän on tehnyt kaiken voitavansa täyttääkseen synodin isien toivomuksen.

III Katekismuksen tarkoitus ja vastaanottajat

11. Tämä katekismus haluaa esittää orgaanisen yhteenvedon katolisen uskonopetuksen ja moraaliopetuksen olennaisesta ja perustavasta sisällöstä Vatikaanin II kirkolliskokouksen ja kirkon koko tradition valossa. Päälähteinä ovat pyhä Raamattu, kirkkoisät, liturgia ja kirkon opetusvirka. Tämä teos on ajateltu ”vertailukohdaksi katekismuksille tai yleisesityksille, joita tullaan laatimaan eri puolilla kirkkoa”.⁵

12. Katolisen kirkon katekismus on tarkoitettu pääasiassa niille, joilla on vastuu katekeesista, ensi sijassa piispoille, jotka ovat uskon opettajia ja kirkon paimenia. Katekismus on tarkoitettu avuksi heidän työhönsä, Jumalan kansan opettamiseen. Piispojen lisäksi se on osoitettu myös katekismusten kirjoittajille, papeille ja uskonnonopettajille. Mutta se haluaa olla hyödyllistä luettavaa myös kaikille muille uskoville.

IV Katekismuksen rakenne

13. Katekismus jäsentyy suuren katekeettisen tradition neljän ”peruspilarin” mukaisesti. Ne ovat kastetunnustus (uskontunnustus), uskon sakramentit, elämä uskosta (käskyt) ja uskovan rukous (Isä meidän).

USKON TUNNUSTAMINEN (ENSIMMÄINEN OSA)

14. Sen joka kuuluu uskon ja kasteen kautta Kristukselle, täytyy tunnustaa kasteuskonsa ihmisten edessä.⁶ Siksi katekismus käsittelee ensin ilmoitusta, jossa Jumala kääntyy ihmisen puoleen ja lahjoittaa itsensä hänelle, ja uskoa, jolla ihminen vastaa Jumalalle (*ensimmäinen jakso*). Uskontunnustus tekee yhteenvedon lahjoista, jotka Jumala kaiken hyvän alkajana, lunastajana ja pyhittäjänä lahjoittaa ihmiselle. Se jäsentyy kasteemme kolmen perusartiklan mukaan. Ne ovat usko yhteen Jumalaan, kaikkivaltiaaseen Isään, Luojaan; usko Jeesukseen Kristukseen, hänen Poikaansa, Herraamme ja Lunastajaamme; usko Pyhään Henkeen pyhässä kirkossa (*toinen jakso*).

⁵ Piispainsynodi 1985, päätöslausunto II B a 4.

⁶ vrt. Matt. 10:32; Room. 10:9.

USKON SAKRAMENTIT (TOINEN OSA)

15. Katekismuksen toinen osa esittää, miten pelastus, jonka Jumala on kerta kaikkiaan toimittanut Jeesuksen Kristuksen ja Pyhän Hengen kautta, tulee läsnäolevaksi, nimittäin kirkon liturgian pyhissä toimituksissa (*ensimmäinen jakso*), varsinkin seitsemässä sakramentissa (*toinen jakso*).

USKOSTA ELÄMINEN (KOLMAS OSA)

16. Katekismuksen kolmas osa näyttää, mikä on Jumalan kuvan mukaan luodun ihmisen lopullinen päämäärä: autuus. Se esittää myös autuuteen johtavan tien: vapaan ja oikean toiminnan Jumalan opetuksen ja armon avulla (*ensimmäinen jakso*). Tämä toiminta toteuttaa rakkauden kaksoiskäskyn sellaisena kuin se esitetään Jumalan kymmenessä käskyssä (*toinen jakso*).

RUKOUS USKOVAN ELÄMÄSSÄ (NELJÄS OSA)

17. Katekismuksen viimeinen osa käsittelee rukouksen tarkoitusta ja merkitystä uskovien elämässä (*ensimmäinen jakso*). Se päättyy lyhyeen selitykseen, jossa käsitellään Herran rukouksen, Isä meidän -rukouksen seitsemän pyyntöä (*toinen jakso*). Näihin pyyntöihin sisältyvät kokonaisuudessaan kaikki ne hyvyydet, joita saamme toivoa ja jotka taivaallinen Isämme haluaa antaa meille.

V Käytännöllisiä viitteitä katekismuksen käyttöön

18. Tämä katekismus on tarkoitettu *kokonaisesitykseksi* koko katolisesta uskosta. Sitä tulee siis lukea yhtenä kokonaisuutena. Lukuisat ala- ja reunaviitteet samoin kuin hakemisto kirjan lopussa auttavat katsomaan jokaista aihetta uskon kokonaisuuden puitteissa.

19. Raamattua ei aina lainata sanatarkasti, vaan asianomainen raamatunkohda mainitaan alaviitteessä. Kyseisten kohtien lukeminen Raamatusta auttaa lukijaa ymmärtämään asian syvemmin. Nämä raamatunviitteet on tarkoitettu myös katekeesin avuksi.

20. Pienellä kirjjasimella painetut kappaleet sisältävät historiallisia tai apologeettisia huomautuksia tai myös täydentäviä ja opettavia selityksiä.

21. Pienellä kirjjasimella painetut *lainaukset* patristisista, liturgisista, opetusvirasta lähtöisin olevista tai pyhien elämään liittyvistä lähteistä rikastuttavat opin esittämistä. Nämä lainaukset on usein valittu suoranaista katekeettista opetusta silmälläpitäen.

22. Jokaisen aihekokonaisuuden lopussa *Lyhyesti*-kohdat tekevät olennaisista opin kohdista suppean yhteenvedon. Ne antavat paikalliselle katekeesille virikkeitä laatia lyhyitä lauseita, jotka voivat helposti jäädä muistiin.

VI Katekismuksen sovellutukset

23. Käsillä oleva katekismus pyrkii ensi sijassa esittämään opin. Se syventää uskontietoa. Sen tavoitteena on johdattaa uskon kypsymiseen, sen juurtumiseen elämään ja saada se säteilemään todistuksena ympäristöön.⁷

24. Tarkoituksensa vuoksi tämä katekismus ei voi itse soveltaa esitystään ja katekeettisia menetelmiään vastaanottajien erilaisten kulttuurien, elämänvaiheiden, hengellisen elämän, yhteiskunnallisten ja kirkollisten olojen mukaan. Tämä välttämätön tehtävä kuuluu paikallisille katekismuksille ja ennen kaikkea niille, jotka vastaavat uskovien opettamisesta.

Sen, joka toimii opettajan virassa, tulee olla ”kaikille kaikkea” (1 Kor. 9:22), jotta hän voittaisi kaikki Kristukselle... Hän ei saa luulla, että hänen vastuulleen uskotut ihmiset ovat kaikki samanlaisia, niin että hän muka voisi samalla tavalla opettaa heitä kaikkia ja kasvattaa heitä tosi hurskauteen yhden lukkoon lyödyn ja muuttumattoman kaavan mukaan. Jotkut heistä ovat kuin ”vastasyntyneitä lapsia” (1 Piet. 2:2), jotkut ovat alkaneet kasvaa Kristuksessa, jotkut ovat saavuttaneet jo kypsän iän... Niiden, jotka on kutsuttu tähän virkaan, täytyy käsittää, että uskon salaisuuksia ja elämän käskyjä välittäessään heidän täytyy välttämättä sovittaa opetuksensa kuulijoiden ajatustapaan ja käsityskykyyn”.⁸

ENNEN KAIKKEA – RAKKAUS

25. Tämän johdannon päätteeksi on syytä muistaa pastoraalista peruseriaa-tetta, jonka Trenton kirkolliskokouksen Roomalainen katekismus ilmaisee näin:

”Kaiken opetuksen tulee pitäytyä rakkauteen, joka ei koskaan lopu. Onpa opetuksen aiheena usko, toivo tai teot, siinä tulee aina ennen kaikkea tuoda valoon Heramme rakkaus, jotta jokainen oivaltaisi, että kaikki täydellisen kristillisen hyveen teot syntyvät vain ja ainoastaan rakkaudessa eivätkä ne voi pyrkiä mihinkään muuhun päämäärään kuin rakkauteen”.⁹

⁷ vrt. Johannes Paavali II, apostolinen kehotus *Catechesi tradendae*, 20–22; 25.

⁸ *Catechismus Romanus*, esipuhe 11.

⁹ sama, esipuhe 10.

